

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Centralna
Komisja
Egzaminacyjna

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Ocena systemu egzaminów zewnętrznych przez nauczycieli szkół podstawowych i gimnazjów

Filip Kulon

Zespół EWD

Instytut Badań Edukacyjnych

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Badania panelowe

- 180 szkół podstawowych i 150 gimnazjów
- na ankietę nauczycielską odpowiedziało:
 - 2432 nauczycieli szkół podstawowych
 - 2839 nauczycieli gimnazjów
- Efektywna liczebność po zastosowaniu wag:
 - 2134 dla szkół podstawowych
 - 2245 dla gimnazjów
- Więcej w prezentacji i referacie Zofii Lisieckiej.

Ocena egzaminów

- Czy wprowadzenie egzaminów zewnętrznych przyniosło polskiej szkole więcej dobrego czy złego?
 - sprawdzian po szkole podstawowej
 - egzamin gimnazjalny
 - egzamin maturalny
- **Co** dobrego/złego przyniosły egzaminy polskiej szkole? – pytanie otwarte

Ocena egzaminów

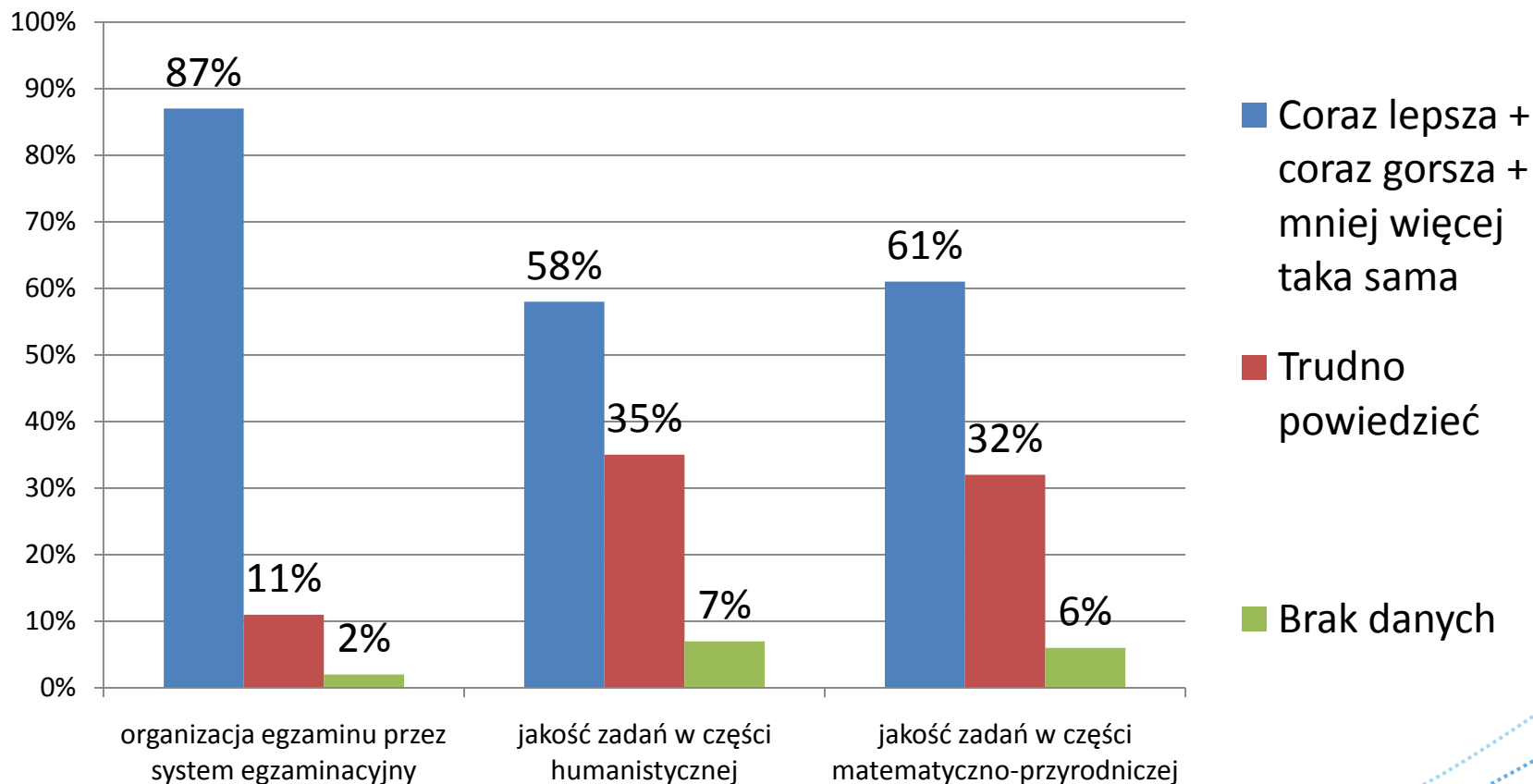
- Opinie o egzaminach (2002-2009):
 - organizacja egzaminu
 - jakość zadań
- Stwierdzenia o egzaminach:
 - pozytywne (12)
 - negatywne (12)
 - skala „zdecydowanie się zgadzam”, „raczej się zgadzam”, „raczej się nie zgadzam”, „zdecydowanie się nie zgadzam”, „trudno powiedzieć”

Opinie o egzaminach

- Organizacja egzaminu
 - w szkole podstawowej
 - w gimnazjum
- Jakość zadań
 - osobno część humanistyczna i matematyczno-przyrodnicza egzaminu gimnazjalnego (nie pytano o język obcy)
 - sprawdzian
- „coraz lepsza”, „coraz gorsza”, „mniej więcej taka sama”, „trudno powiedzieć”

Opinie o egzaminach

Odsetki odpowiedzi w pytaniu dla nauczycieli gimnazjów

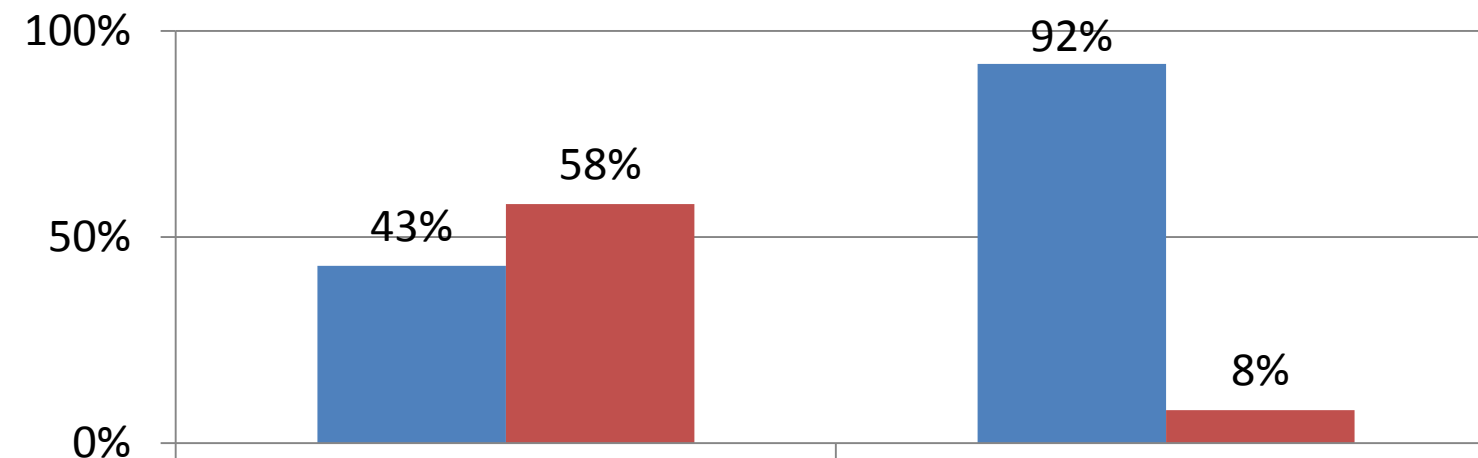
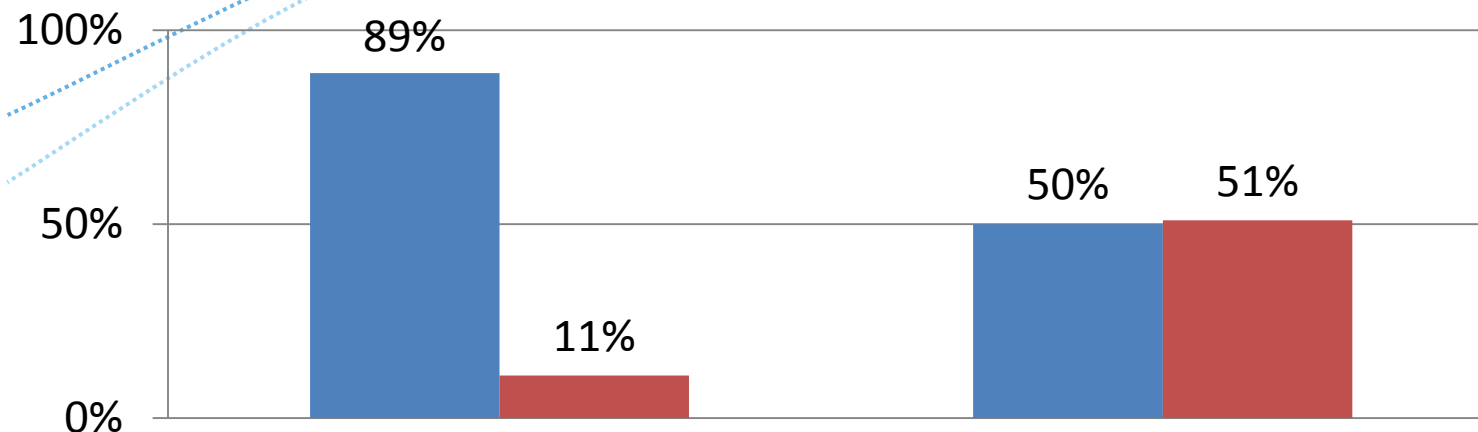
Opinie o egzaminach

- Więcej odpowiedzi „Trudno powiedzieć” (oraz braków danych) w pytaniach o jakość zadań...
- Nie możemy wyłączyć tych odpowiedzi z analizy – zbyt duża strata.
- Skąd biorą się te różnice?
- Czy możemy „odzyskać” te dane?

Opinie o egzaminach

jakość zadań
w części
humanistycznej

jakość zadań
w części
matematyczno-
przyrodniczej

nauczyciele przedmiotów
humanistycznych

nauczyciele przedmiotów
matematyczno-przyrodniczych

■ Coraz lepsza + coraz gorsza + mniej więcej taka sama

■ Brak danych

Opinie o egzaminach

- Nauczyciele wypowiadają się o jakości zadań na „swojej” części egzaminu gimnazjalnego.
- Nauczyciele języków obcych rzadziej formułowali opinie.
- Najczęściej odpowiedzi „mniej więcej taka sama” – zarówno organizacja, jak i jakość zadań.
- Ogólnie więcej odpowiedzi pozytywnych niż negatywnych.

Opinie o egzaminach

- W przypadku szkoły podstawowej nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej rzadziej formułowali opinie niż nauczyciele języka polskiego, matematyki, przyrody i informatyki.
- Wystąpiły podobne zależności jak w przypadku gimnazjum, choć jakość zadań oceniana była pozytywnie i negatywnie przez podobny odsetek badanych.

Postawy wobec systemu egzaminów zewnętrznych

- 24 stwierdzenia
 - 12 pozytywnych
 - 12 negatywnych
- Analiza głównych składowych
 - dwie główne składowe → dwie skale: „zalet egzaminów” i „zagrożeń egzaminacyjnych”
 - ostatecznie jedną zmienną usunięto („Wynik egzaminu/sprawdzianu jest w dużej mierze przypadkowy.”)
- Łatwość interpretacji!

Postawy wobec systemu egzaminów zewnętrznych

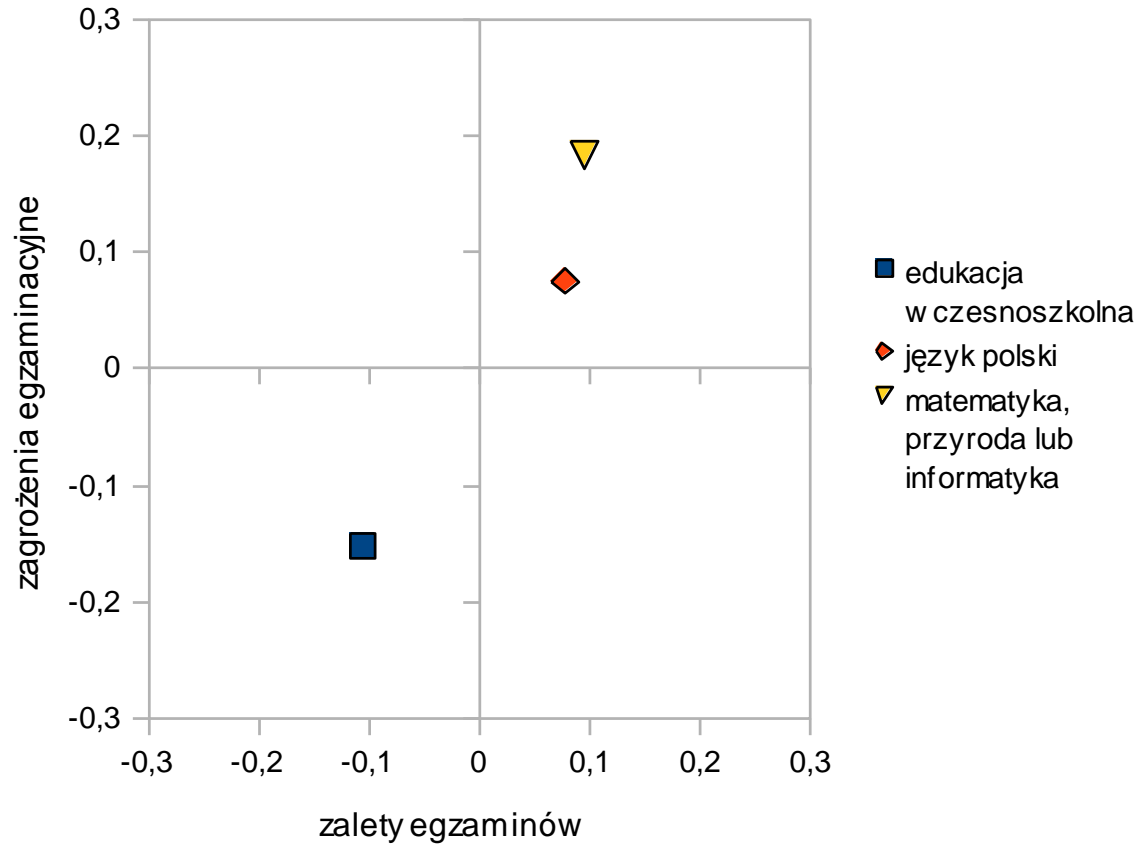
- Skala „zalet egzaminów”:
 - 12 stwierdzeń pozytywnych
 - 1 negatywne („Ocena pracy szkoły i nauczycieli na podstawie wyników egzaminu/sprawdzianu jest niesprawiedliwa.”)
- Skala „zagrożeń egzaminacyjnych”:
 - 10 stwierdzeń negatywnych

Postawy wobec systemu egzaminów zewnętrznych

- Obliczono oceny na obydwu składowych (skalach) i użyto do dalszej analizy.
- Niewielkie różnice na skalach pomiędzy niektórymi grupami:
 - ze względu na fakt bycia egzaminatorem lub nie
 - ze względu na wielkość miejscowości
 - ze względu na nauczany przedmiot

Postawy wobec systemu egzaminów zewnętrznych

Średnie oceny na skalach dla nauczycieli szkół podstawowych w podziale na grupy wg nauczanego przedmiotu

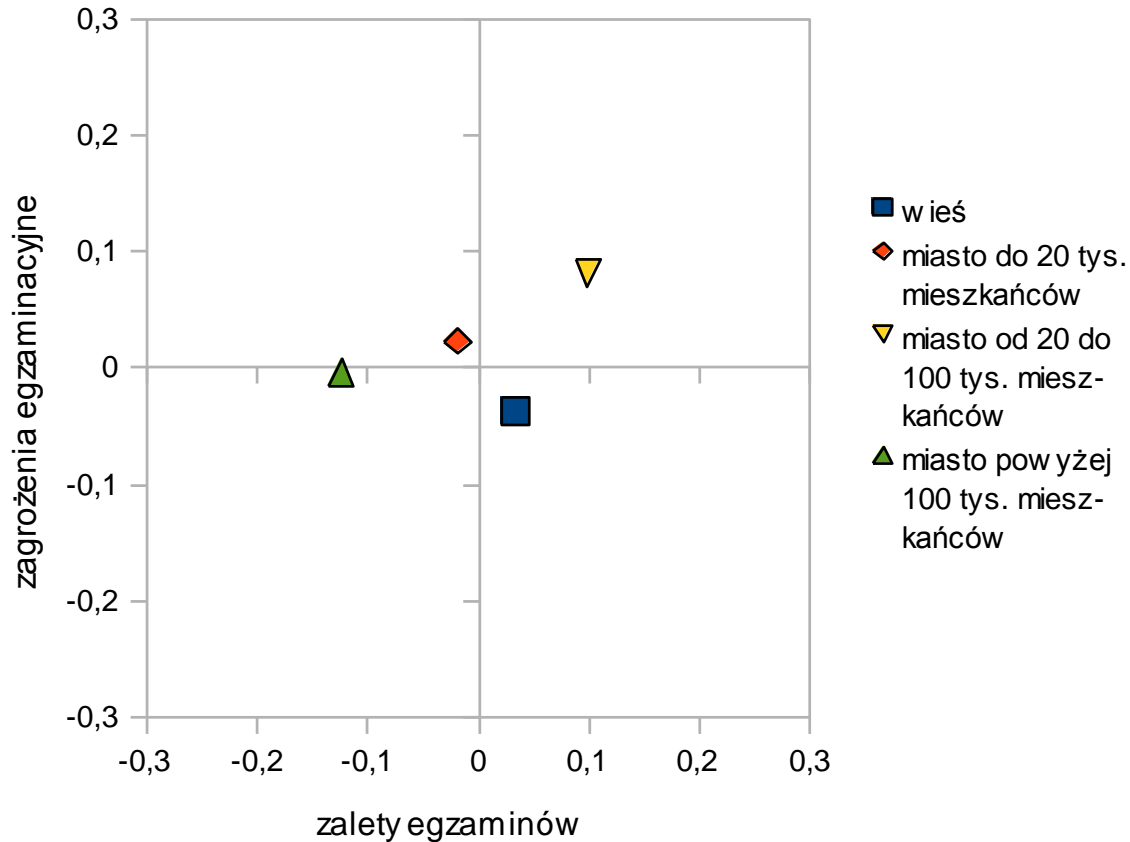
- Przy dwóch nieskorelowanych skalach łatwo użyć wyników do pozycjonowania.

Postawy wobec systemu egzaminów zewnętrznych

- Nauczyciele gimnazjum:
 - egzaminatorzy na skali zalet poniżej średniej (różnica istotna statystycznie, choć niewielka)
 - brak różnic przy podziale na grupy ze względu na nauczany przedmiot
 - przy podziale według wielkości miejscowości (wieś, miasto do 20 tys., miasto od 20 do 100 tys., miasto powyżej 100 tys.) różnice pomiędzy nauczycielami na skali zalet

Postawy wobec systemu egzaminów zewnętrznych

Średnie oceny na skalach dla nauczycieli gimnazjów
w podziale na grupy wg wielkości miejscowości

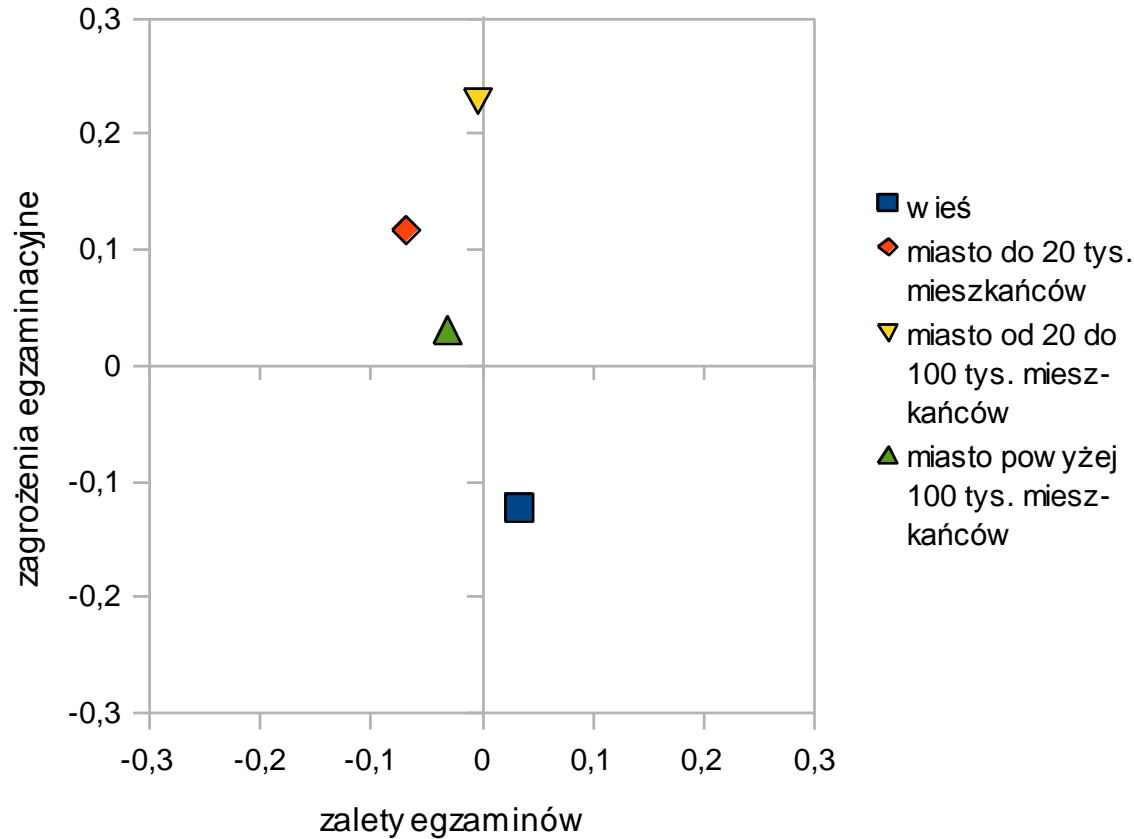
- Istotnie statystycznie różnice pomiędzy nauczycielami z miast powyżej 100 tys. mieszkańców i z miast od 20 do 100 tys. mieszkańców.

Postawy wobec systemu egzaminów zewnętrznych

- Nauczyciele szkoły podstawowej:
 - egzaminatorzy na skali zagrożeń powyżej średniej
 - nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej lokują się poniżej średniej na obydwu skalach
 - przy podziale ze względu na wielkość miejscowości różnice na skali zagrożeń

Postawy wobec systemu egzaminów zewnętrznych

Średnie oceny na skalach dla nauczycieli szkół podstawowych w podziale na grupy wg wielkości miejscowości

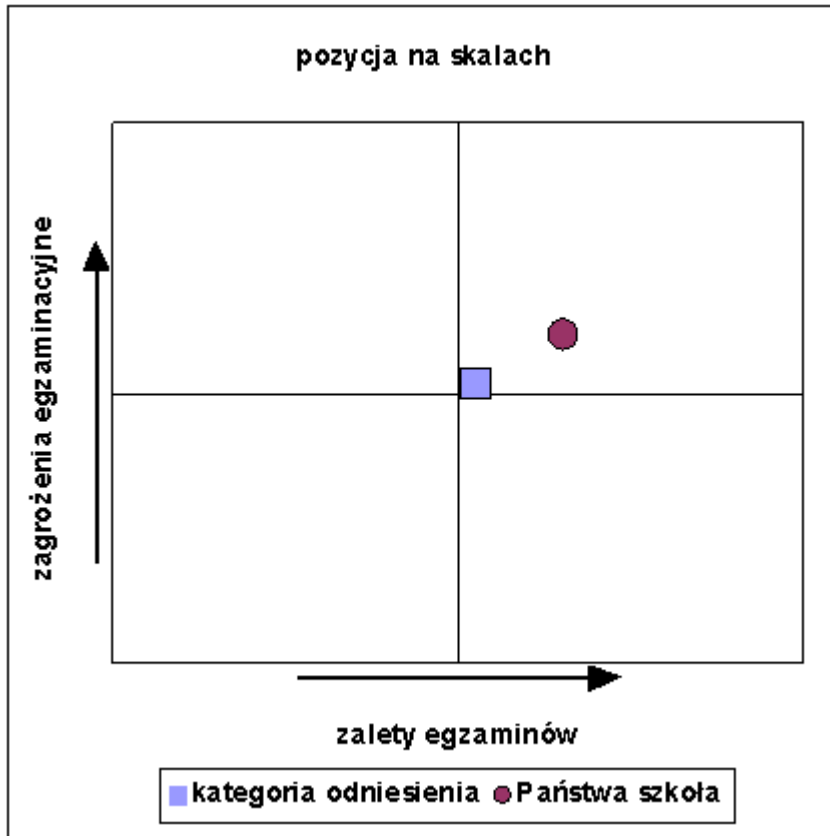

- Nauczyciele ze szkół na wsiach lokują się poniżej średniej na skali zagrożeń.

Informacje zwrotne

- Po I etapie badania przygotowano informacje zwrotne dla szkół.
- Jednym z elementów była pozycja szkoły na skalach.
- Ponadto przedstawiono rozkład odpowiedzi na najczęściej wybierane stwierdzenia:
 - trzy pozytywne,
 - trzy negatywne.

Informacje zwrotne

Wykres przedstawia pozycję szkoły na obydwu skalach. Im bardziej w prawo na skali zalet egzaminacyjnych, tym badani bardziej zgadzali się z podanymi stwierdzeniami dotyczącymi zalet egzaminów. W przypadku skali zagrożeń egzaminacyjnych wyższa pozycja na wykresie oznacza, że badani częściej zgadzali się ze stwierdzeniami z tej skali, czyli częściej dostrzegali zagrożenia egzaminacyjne. Punkt O, w którym przecykają się osie, oznacza średnie wyniki na skalach dla wszystkich nauczycieli w kraju.

Informacje zwrotne

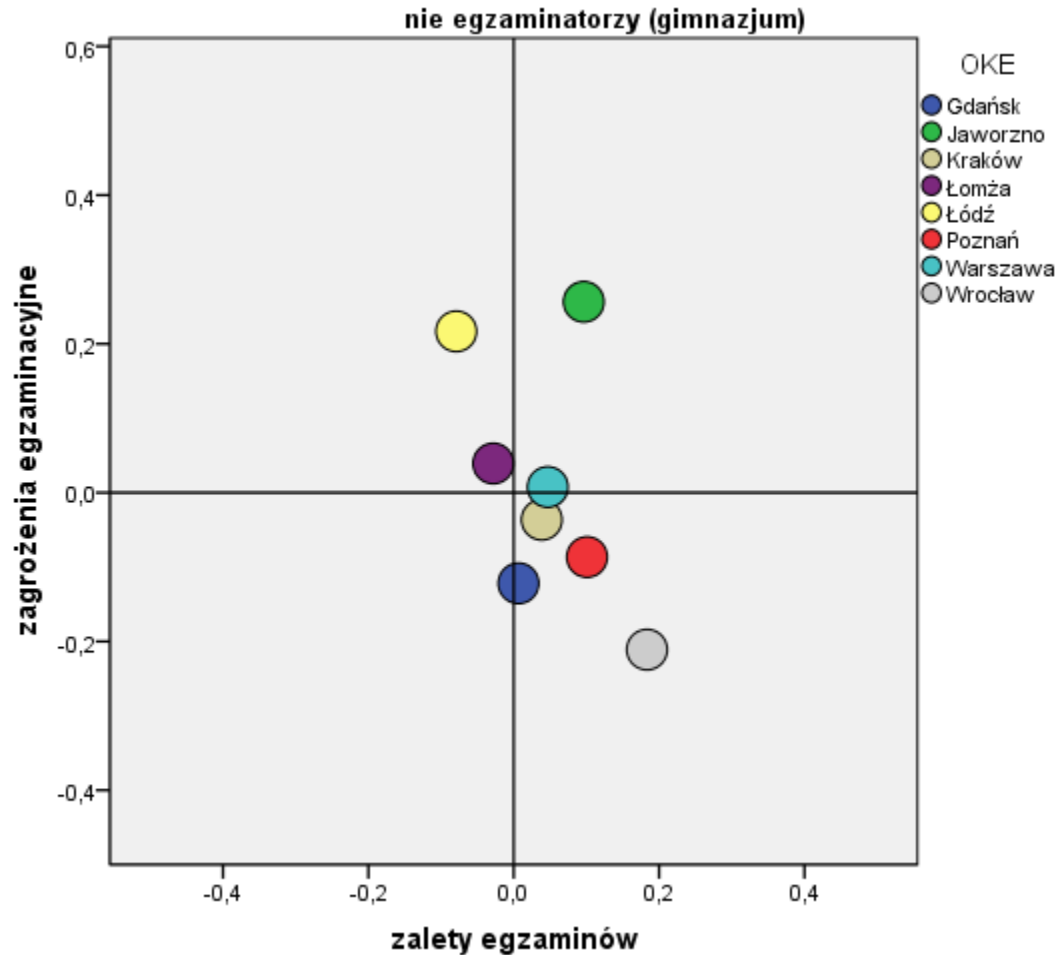
- Najczęściej wybierane stwierdzenia w gimnazjum:
 - + Jednolity w całym kraju egzamin pozwala porównywać osiągnięcia szkolne uczniów.
 - + Egzamin mobilizuje szkoły do ciągłego wysiłku i doskonalenia metod nauczania.
 - + Informacje o wynikach szkoły na egzaminie pozwalają lepiej planować działania dydaktyczne.
 - Nauczyciele pracujący ze słabszymi uczniami odczuwają frustrację , wynikającą z niskich wyników swoich uczniów na egzaminie.
 - Wynik egzaminu w zbyt dużym stopniu decyduje o dalszych losach szkolnych ucznia.
 - Ocena pracy szkoły i nauczycieli na podstawie wyników egzaminu jest niesprawiedliwa.

Informacje zwrotne

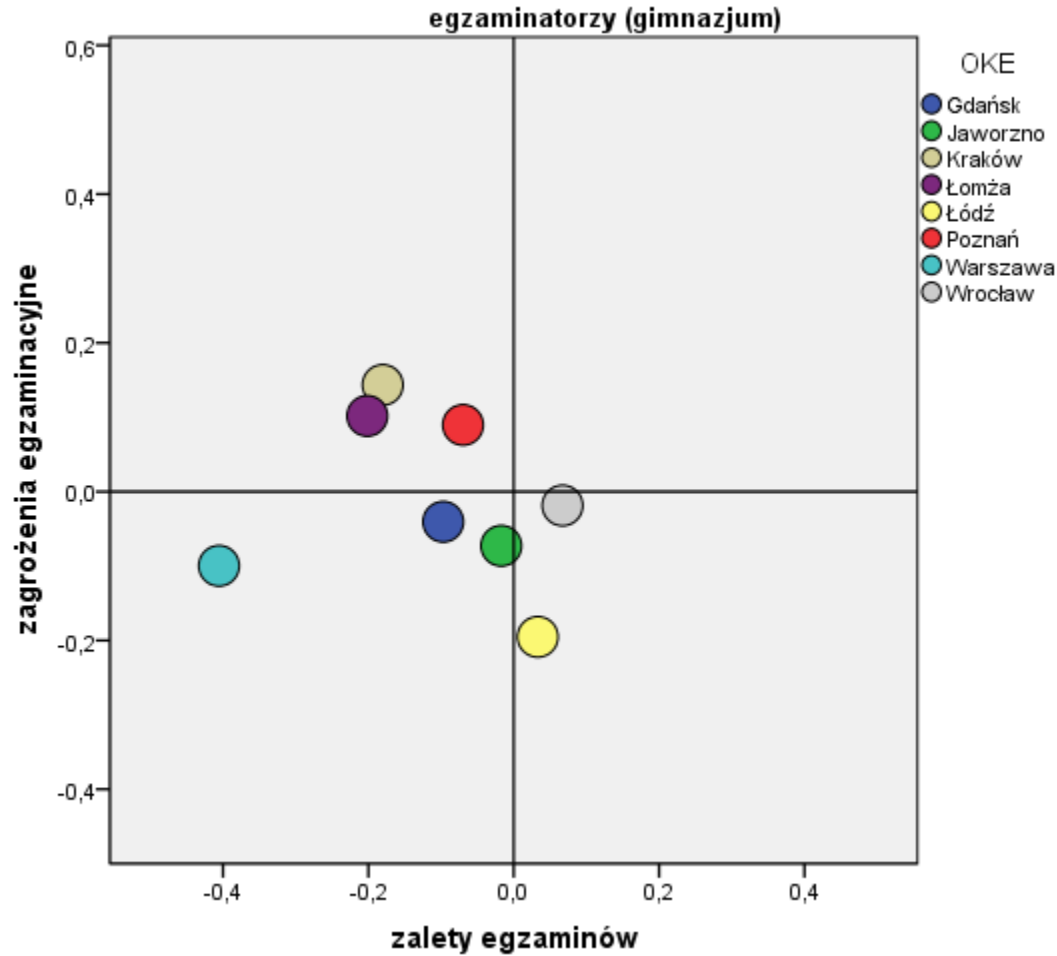
- Najczęściej wybierane stwierdzenia w szkole podstawowej:
 - + Jednolity w całym kraju sprawdzian pozwala porównywać osiągnięcia szkolne uczniów.
 - + Sprawdzian mobilizuje szkoły do ciągłego wysiłku i doskonalenia metod nauczania.
 - + Informacje o wynikach szkoły na egzaminie pozwalają lepiej planować działania dydaktyczne.
 - Nauczyciele pracujący ze słabszymi uczniami odczuwają frustrację, wynikającą z niskich wyników swoich uczniów na sprawdzianie.
 - Sprawdzian, zamiast skłaniać szkoły do lepszej pracy, napędza rynek korepetycji i różnego typu kursów.
 - Ocena pracy szkoły i nauczycieli na podstawie wyników sprawdzianu jest niesprawiedliwa.

Egzaminatorzy a OKE

- statystycznie istotne różnice tylko na skali zagrożeń pomiędzy:
 - Wrocławiem i Jaworzniem,
 - Wrocławiem i Łodzią.

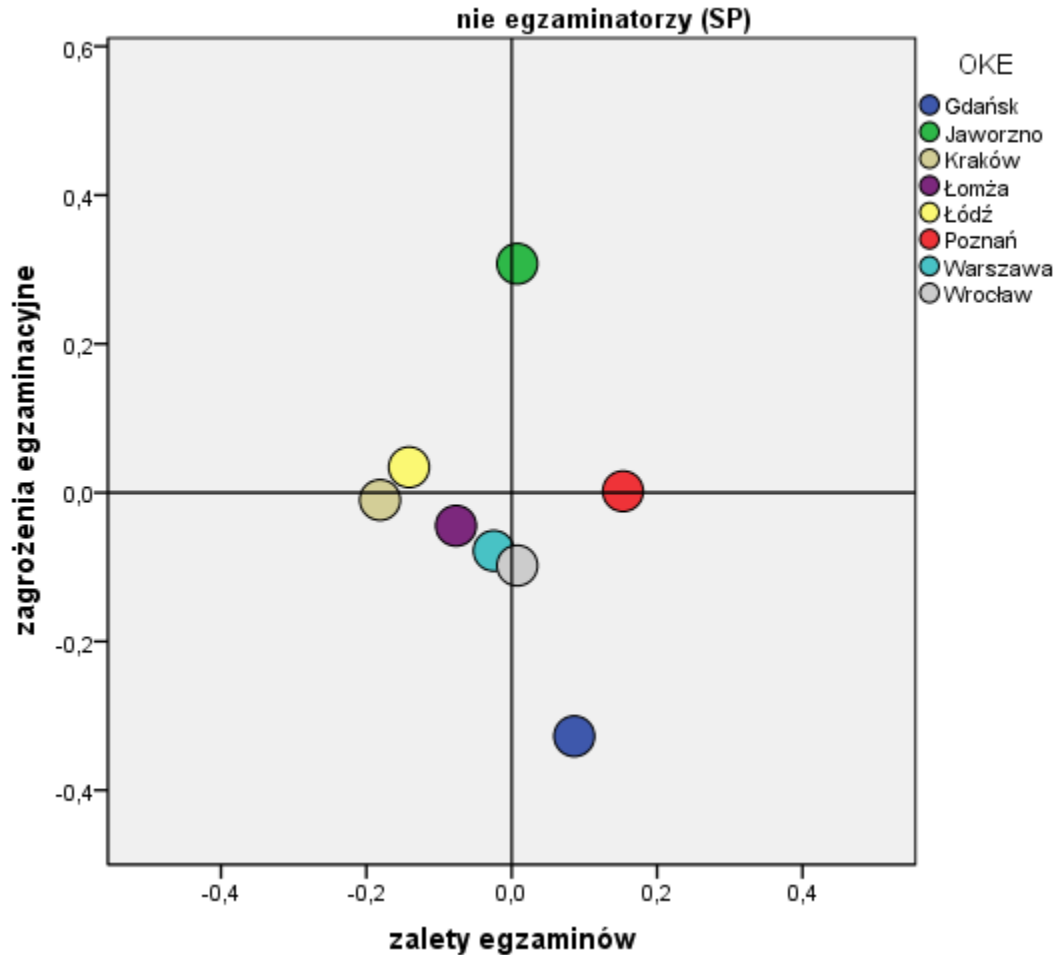

Egzaminatorzy a OKE

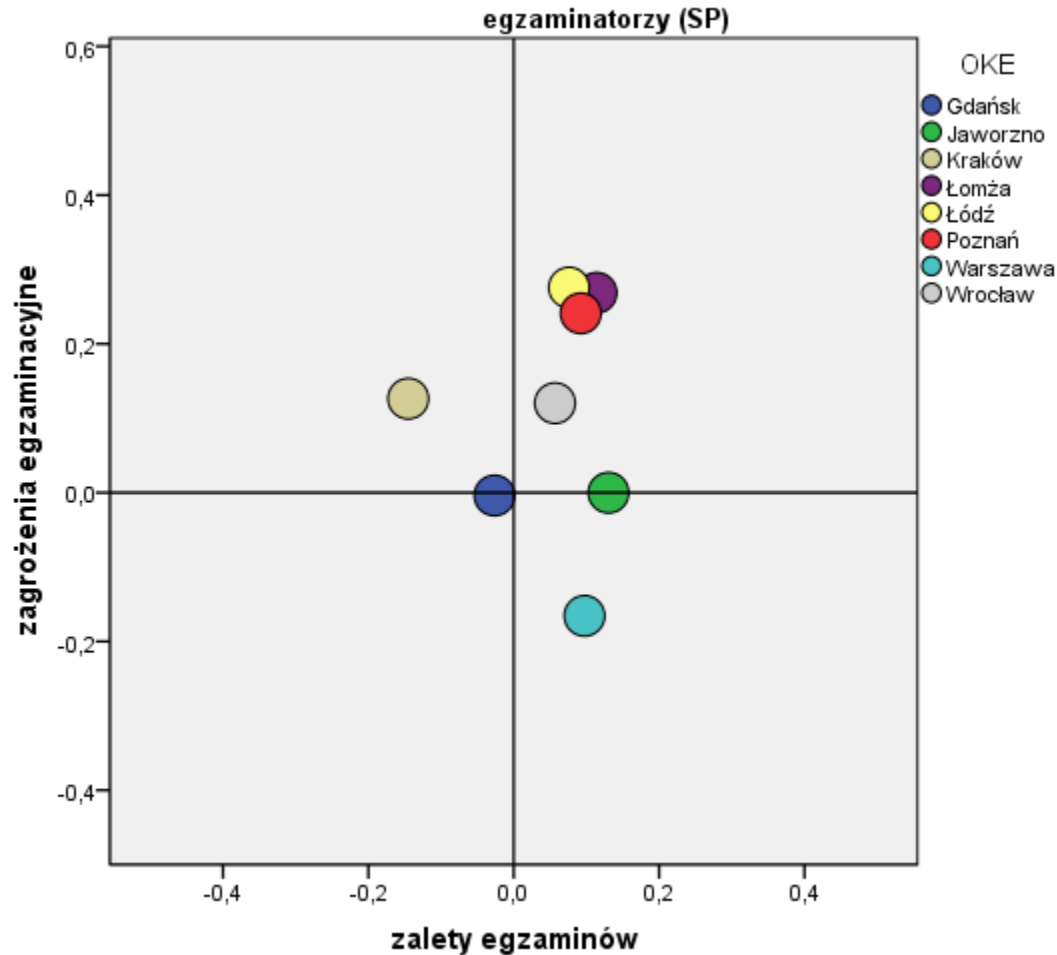
- brak istotnych statystycznie różnic

Egzaminatorzy a OKE

- statystycznie istotne różnice tylko na skali zagrożeń pomiędzy:
 - Gdańskiem i Jaworznem,
 - Gdańskiem i Krakowem,
 - Gdańskiem i Łodzią,
 - Gdańskiem i Poznaniem.

Egzaminatorzy a OKE

- brak istotnych statystycznie różnic

Dziękuję za uwagę.

Filip Kulon
Zespół EWD